

JANÁČKOVA
KONZERVATOŘ

A GYMNÁZIUM
V OSTRAVĚ

I/2 – Inovace a zkvalitnění výuky směřující k rozvoji čtenářské a
informační gramotnosti

Číslo projektu	CZ.1.07/1.5.00/34.0642
Číslo materiálu	VY_12_INOVACE_ČJ34_2
Název školy	Janáčkova konzervatoř a Gymnázium v Ostravě, Československá 40, 702 00 Ostrava-Moravská Ostrava
Autor	Mgr. Tomáš Kubec
Tematický celek	Česká meziválečná literatura - Karel Čapek
Ročník	4. ročník gymnázia
Datum tvorby	16.09.2012
Anotace	Pracovní list – Válka s mloky
Metodický pokyn	Lze použít při výuce k základnímu rozboru textu a k zopakování literární teorie
Pokud není uvedeno jinak, uvedený materiál je z vlastních zdrojů autora	

Válka s mloky - Karel Čapek

I. „Tak já bych začal s tym ščórem,“ ohlásil kapitán.

„S jakým ščórem?“ podivil se komerční rada Bondy.

„No, s tema štírama. Jak se to řekne, lizards.“

„Ještěrky?“

„Ja, sakra, ještěrkove. Takovy ještěrkove jsou tam, pane Bondy.“

„Kde?“

„Na jednom takovym ostrově. To já nemůžu jmenovat, chlapče. To je moc veliké secret, worth of millions.“ Kapitán van Toch si utřel kapesníkem čelo. „Tak sakra, kde je to pivo?“

„Hned přijde, kapitáne.“

„Ja. Tož dobrá. Abyste věděl, pane Bondy, to jsou moc milý a hodny zvířata, ty ještěrkove. Já je znám, chlapče.“ Kapitán plácl prudce do stolu. „A že by to byli čerti, to je lež. A damned lie, sir. To spíš vy jste čert a já jsem čert, já, Captain van Toch, pane. To mně můžete věřit.“

(...)

II. Dnes žije na celé zeměkouli asi dvacet miliard civilizovaných Mloků, čili asi desetkrát tolik jako všech lidí; z toho s biologickou nutností a dějinnou logikou vyplývá, že Mloci, jsouce ujařmeni, se budou muset osvobodit; že jsouce homogenní se budou muset spojit; a že stanou se takto největší mocí, kterou kdy svět viděl, budou muset převzít vládu nad světem. Myslíte, že jsou takoví blázni, aby potom šetřili člověka? Myslíte, že budou opakovat jeho historickou chybu, které se odjakživa dopouštěl tím, že si poroboval poražené národy a třídy, místo aby je vyhubil? Že ze sobectví zakládal věčně nové rozdíly mezi lidmi, aby se potom z velkodušnosti a idealismu snažil je zas překlenout? Ne, tohoto dějinného nesmyslu se Mloci nedopustí, volal Wolf Meynert, už proto ne, že si vezmou výstrahu z mé knihy! Budou dědici celé lidské civilizace; spadne jim do klína vše, co jsme dělali a oč jsme se pokoušeli, chtějíce ovládnout svět; ale byli by proti sobě, kdyby s tímto dědictvím chtěli převzít také nás. Musejí se zbavit lidí, chtějí-li uchovat svou stejnorodost. Kdyby tak neučinili, vnesli bychom mezi ně dřív nebo později svůj dvojí destruktivní sklon: tvořit rozdíly a trpět je. Ale toho se neobávejme; dnes už žádný tvor, který bude pokračovat v dějinách člověka, nebude opakovat sebevražedné bláznovství lidstva.

(...)

III. K jedné hodině ráno (bylo to dvacátého listopadu) zachycovali radioamatéři ve větší části Evropy na svých radioaparátech silné poruchy, jako by pracovala nějaká nová, neobyčejně mocná vysílací stanice. Našli ji na vlnové délce dvě stě tři; bylo slyšet cosi jako hukot strojů nebo mořských vln; do toho táhlého, nekonečného šumění se najednou ozval strašný, skřehotavý hlas (všichni jej popisovali podobně: dutý, kvákavý, jakoby umělý hlas, k tomu ještě nesmírně zesílený megafonem); a tento žabí hlas rozčileně volal: „Hallo, hallo, hallo! Chief Salamander speaking. Hallo, Chief Salamander speaking. Stop all broadcasting, you men! Stop your broadcasting! Hallo, Chief Salamander speaking!“ Potom se jiný, podivně dutý hlas ptal: „Ready?“ „Ready.“ Nato bylo slyšet praskot, jako by se přepínalo vedení; a zase jiný nepřírozeně seškrčený hlas volal: „Attention! Attention! Attention!“ „Hallo!“ „Now!“

A nyní se ozval chraptivý, unavený, ale přece jen velitelský hlas do nočního ticha. „Hallo, vy lidé! Tady Louisiana. Tady Kiangsu. Tady Senegambia. Litujeme lidských životů. Nechceme vám působit zbytečné ztráty. Chceme jenom, abyste vyklidili mořské břehy na místech, která vám předem označíme. Uděláte-li to, vyhnete se politováníhodným nehodám. Příště vám oznámíme nejméně čtrnáct dní předem, na kterém místě budeme rozšiřovat své moře. Dosud jsme konali jenom technické zkoušky. Vaše třaskaviny se osvědčily. Děkujeme vám.

Otázky

I)

- a) Zařad'te autora do historické etapy, literární skupiny.
- b) Literární skupinu charakterizujte.
- c) Uveďte základní autorovy biografické údaje.

II)

- a) Určete na základě ukázky literární druh, ten pak blíže popište.
- b) Kdy byla hra napsána?
- c) Na co chtěl autor svým dílem upozornit?

III)

- a) Uveďte, jak je kniha členěna.
- b) Srovnajte styl všech tří **ukázek** (respektive tří částí knihy).
- c) Charakterizujte jazykové prostředky ve všech třech **ukázkách**.
- d) Zamyslete se nad **textem č.2**. Je názor Wolfa Meynarta pravdivý? Pokud ne, jmenujte chyby lidstva, které mloci opakují.
- e) Napište charakteristiku mloků.
- f) Naleznete v díle paralely k historickým (kulturním) událostem, ke kterým se dílo váže? Konkrétní protižidovská hesla atd.?
- g) K jakému jinému Čapkovu dílu má Válka s mloky nejblíže?

Použitá literatura:

ČAPEK, K.: *Válka s mloky*. Praha: Československý spisovatel, 1981.